Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 5 september 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Direktiv 2008/48/EG – Konsumentskydd – Konsumentkredit – Artikel 10.2 h, 10.2 i och 10.3 – Information som ska ges i avtalet – Nationell lagstiftning som föreskriver en skyldighet att för varje betalning ange hur denna fördelas mellan amortering av kapital, ränta och kostnader”

I mål C-331/18,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Krajský súd v Prešove (Regiondomstolen i Prešov, Slovakien) genom beslut av den 5 april 2018, som inkom till domstolen den 22 maj 2018, i målet

TE

mot

Pohotovosť s. r. o.,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Toader samt domarna A. Rosas och M. Safjan (referent),

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Pohotovosť s. r. o., genom J. Fuchs,

– Slovakiens regering, genom B. Ricziová, i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom A. Tokár, G. Goddin och C. Valero, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: slovakiska.

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 10.2 h, 10.2 i och 10.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 2008, s. 66, och rättelser i EUT L 207, 2009, s. 14, EUT L 199, 2010, s. 40, EUT L 234, 2011, s. 46 och EUT L 36, 2015, s. 15).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan TE och Pohotovosť s. r. o. och gäller sistnämnda parts ansvar för att ha underlåtit att i kreditavtalet ange hur respektive avbetalning fördelas mellan amortering av kapitalet, ränta och i förekommande fall andra kreditkostnader.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 9, 19, 30 och 31 i direktiv 2008/48 anges följande:

”(9) Det krävs fullständig harmonisering för att kunna tillförsäkra alla konsumenter i gemenskapen ett högt och likvärdigt konsumentskydd som tillvaratar deras intressen och för att det ska skapas en verklig inre marknad. Det bör därför inte vara tillåtet för medlemsstaterna att behålla eller införa andra nationella bestämmelser än de som föreskrivs i detta direktiv. Denna begränsning bör dock gälla endast då detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser. Det bör således stå medlemsstaterna fritt att behålla eller införa andra nationella bestämmelser om det inte finns några sådana harmoniserade bestämmelser. …

…

(19) För att konsumenten ska kunna fatta ett välgrundat beslut bör denne innan avtalet ingås få tillräcklig information, som denne får ta med sig och begrunda, om villkor och kostnader för krediten samt om sina skyldigheter. …

…

(30) Detta direktiv reglerar inte avtalsrättsliga frågor om giltigheten av kreditavtal. Medlemsstaterna får därför inom detta område behålla eller införa nationella bestämmelser som överensstämmer med gemenskapslagstiftningen. Medlemsstaterna kan reglera den rättsliga ordningen för ett erbjudande att ingå kreditavtal, särskilt när det ska ges och den period under vilken det är bindande för kreditgivaren. Om ett sådant erbjudande ges vid samma tidpunkt som den information som ska ges innan avtalet tecknas i enlighet med detta direktiv, bör det i likhet med all ytterligare information som kreditgivaren vill ge konsumenten, ges i ett separat dokument som kan bifogas ’Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation’.

(31) För att konsumenten ska känna till sina rättigheter och skyldigheter enligt kreditavtalet bör detta innehålla all nödvändig information på ett klart och tydligt sätt.”

4 Artikel 1 i direktivet, med rubriken ”Syfte”, har följande lydelse:

”Syftet med detta direktiv är att harmonisera vissa aspekter av medlemsstaternas lagar och andra författningar om kreditavtal för konsumenter.”

5 Artikel 10 i samma direktiv har rubriken ”Information som ska ges i kreditavtal” och lyder som följer:

”1. Kreditavtal ska upprättas i pappersform eller på något annat varaktigt medium.

Alla avtalsparter ska få ett exemplar av kreditavtalet. Denna artikel ska inte påverka eventuella nationella bestämmelser som överensstämmer med gemenskapslagstiftningen och som avser giltigheten av ingåendet av kreditavtal.

2. Kreditavtalet ska på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgift om följande:

…

g) Den effektiva räntan och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och som beräknas vid den tidpunkt då kreditavtalet ingås; alla antaganden utifrån vilka den räntesatsen har beräknats ska anges.

h) Storlek, antal och periodicitet för de delbetalningar som konsumenten ska göra och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor för återbetalning.

i) Om kapitalet i ett kreditavtal med fast löptid ska amorteras, konsumentens rätt att, på begäran och utan avgift, när som helst under hela kreditavtalets löptid, erhålla en sammanställning i form av en amorteringsplan.

Amorteringsplanen ska upplysa om de delbetalningar som ska göras samt under vilka tidsperioder och på vilka villkor dessa belopp ska betalas. Amorteringsplanen ska för varje delbetalning innehålla uppgift om vad som utgör amortering av kapitalet, räntan beräknad på grundval av krediträntan och andra eventuella kostnader. Om räntesatsen inte är fast eller de andra kostnaderna kan ändras enligt kreditavtalet, ska amorteringsplanen på ett klart och kortfattat sätt innehålla en upplysning om att uppgifterna i planen endast är giltiga till dess krediträntan eller de andra kostnaderna enligt kreditavtalet ändras.

j) Om avgifter och räntor ska betalas utan att kapitalet amorteras, en sammanställning med information om under vilka tidsperioder och enligt vilka villkor räntor och andra återkommande avgifter och engångsavgifter ska betalas.

…

u) Eventuella andra avtalsvillkor.

…

3. När punkt 2 i tillämpas ska kreditgivaren, när som helst under hela kreditavtalets löptid och utan avgift, låta konsumenten ha tillgång till en sammanställning i form av en amorteringsplan.

4. Vid kreditavtal där konsumentens betalningar inte omedelbart medför en motsvarande amortering av det totala kreditbeloppet utan används för kapitalbildning under perioder och på villkor som anges i kreditavtalet eller i ett biavtal, ska det, i den information som krävs enligt punkt 2, klart och tydligt anges att sådana kreditavtal inte utgör någon garanti för att det totala utnyttjade kreditbeloppet enligt kreditavtalet återbetalas, om inte en sådan garanti ställs.

…”

6 Artikel 14 i direktivet har rubriken ”Ångerrätt”. I punkt 1 i denna artikel föreskrivs följande:

”Konsumenten ska ha rätt att inom 14 kalenderdagar frånträda kreditavtalet utan att behöva ange några skäl.

Denna ångerfrist ska börja löpa

a) antingen från och med den dag kreditavtalet ingås, eller

b) från och med den dag då konsumenten får avtalsvillkoren och informationen i enlighet med artikel 10, om denna dag infaller senare än den dag som avses i led a i detta stycke.”

7 I artikel 22 i direktiv 2008/48, med rubriken ”Harmonisering och detta direktivs tvingande karaktär”, föreskrivs följande:

”1. I den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser får medlemsstaterna inte behålla eller införa andra bestämmelser i sin nationella lagstiftning som skiljer sig från vad som fastställs i detta direktiv.

…

3. Medlemsstaterna ska också säkerställa att de bestämmelser de antar för att genomföra detta direktiv inte kan kringgås genom det sätt på vilket avtal formuleras, t.ex. genom att integrera sådana kreditutnyttjanden eller kreditavtal som omfattas av tillämpningsområdet i detta direktiv i kreditavtal vars karaktär eller syfte skulle göra det möjligt att undvika tillämpning av direktivet.

…”

8 Bilaga II till direktiv 2008/48 avser ”Standardiserad europeisk konsumentkreditinformation”. Punkt 2 med rubriken ”Beskrivning av huvuddragen i kreditprodukten” innehåller en ruta med rubriken ”Avbetalningar och, i förekommande fall, i vilken ordning dessa ska fördelas”. Till denna rubrik anges följande:

”Du måste betala följande:

[Belopp, antal och periodicitet för konsumentens inbetalningar]

Ränta och/eller avgifter ska betalas på följande sätt:”

Slovakisk rätt

9 Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (lag nr 129/2010 om konsumentkrediter, andra krediter och lån till konsumenter samt om ändring av vissa lagar) införlivar direktiv 2008/48 med slovakisk rätt.

10 Artikel 9.2, i den lydelse som var tillämplig den 1 oktober 2015, har följande lydelse:

”Konsumentkreditavtalet ska, utöver de allmänna uppgifter som föreskrivs i civillagen, … innehålla följande uppgifter:

…

k) Den effektiva räntan och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och som beräknas med stöd av relevanta uppgifter vid den tidpunkt då kreditavtalet ingås; alla antaganden utifrån vilka den räntesatsen har beräknats ska anges.

l) Storlek, antal och periodicitet för betalningar avseende kapital, ränta och avgifter och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor för återbetalning av konsumentkrediter.

m) Om kapitalet i ett kreditavtal med fast löptid ska amorteras, konsumentens rätt att, på begäran och utan avgift, när som helst under hela kreditavtalets löptid, erhålla en sammanställning i form av en amorteringsplan enligt punkt 5”.

…”

11 Artikel 9.2 i lag nr 129/2010, i den lydelse som var tillämplig den 1 maj 2018, har följande lydelse:

”Konsumentkreditavtalet ska, utöver de allmänna uppgifter som föreskrivs i civillagen, … innehålla följande uppgifter:

…

h) Den effektiva räntan och det sammanlagda belopp som ska betalas av konsumenten och som beräknas med stöd av relevanta uppgifter vid den tidpunkt då kreditavtalet ingås; alla antaganden utifrån vilka den räntesatsen har beräknats ska anges.

i) Storlek, antal och periodicitet för delbetalningar och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika krediträntor för återbetalning.

j) Om kapitalet i ett kreditavtal med fast löptid ska amorteras, konsumentens rätt att, på begäran och utan avgift, när som helst under hela kreditavtalets löptid, erhålla en sammanställning i form av en amorteringsplan enligt punkt 5.

…”

12 Artikel 11.1 i lag nr 129/2010, i den lydelse som var tillämplig den 1 januari 2013, har följande lydelse:

”Den beviljade konsumentkrediten ska anses ha getts ränte- och kostnadsfritt om

…

d) konsumentkreditavtalet, till nackdel för konsumenten, inte korrekt anger den effektiva räntan.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

13 Den 1 oktober 2015 ingick TE ett konsumentkreditavtal med bolaget Pohotovosť. Avtalet gällde en kredit om 350 euro och lånetiden uppgick till ett år. Enligt avtalet skulle klaganden avbetala ett belopp på 672 euro. I avtalet angavs en ränta om 224 euro och en ”provision” om 98 euro.

14 Efter det att parterna kommit överens om att krediten skulle återbetalas genom en engångsbetalning, enades samma parter samma dag om en avbetalningsplan enligt vilken krediten skulle återbetalas genom tolv månatliga betalningar om 56 euro. Den effektiva räntan för krediten som skulle återbetalas genom en engångsbetalning uppgick till 28 procent medan den effektiva årliga räntan för en kredit som skulle återbetalas genom månatliga betalningar om 56 euro uppgick till 281,64 procent.

15 I de allmänna avtalsvillkoren angavs att ”[d]en effektiva räntan beräknas utifrån det totala lånebeloppet, beloppet för provision, fristen för att återbetala lånebeloppet och provisionen (med undantag för ränta, notariatavgifter, straffavgifter enligt avtalet och andra avgifter som enligt specialregler är undantagna från beräkningen av den effektiva årliga räntan)”.

16 I avtalet anges inte varför räntan inte inkluderas i beräkningen av den effektiva räntan och varför nämnda effektiva ränta på 28 procent uteslutande beräknas med stöd av ”provisionen” och inte på grundval av andra avgifter, däribland räntan.

17 Avtalet innehöll dock inte någon uppgift om hur det månatliga återbetalningsbeloppet fördelas mellan kapital och andra kostnader för den aktuella konsumentkrediten.

18 TE väckte talan vid Okresný súd Humenné (Distriktsdomstolen i Humenné, Slovakien) med yrkande om att Pohotovosť skulle förpliktas att betala skadestånd för åsidosättande av den skyldighet som föreskrivs i artikel 9.2 l i lag nr 129/2010, i den lydelse som var tillämplig den 1 oktober 2015.

19 Nämnda domstol ogillade TE:s talan genom dom av den 27 november 2017.

20 TE överklagade domen till Krajský súd v Prešove (Regiondomstolen i Prešov, Slovakien).

21 Den hänskjutande domstolen konstaterar att den slovakiska lagstiftaren, för att följa EU-domstolens dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842, punkterna 51–59), har ändrat lag nr 129/2010 genom att i artikel 9.2 l i denna lag, i den lydelse som var tillämplig den 1 oktober 2015, ta bort skyldigheten att i kreditavtalet ange ”periodicitet för betalningar avseende kapital, ränta och avgifter”. Denna skyldighet har ersatts med skyldigheten i artikel 9.2 i) i samma lag, i den lydelse som är tillämplig sedan den 1 maj 2018, att ange ”periodicitet för delbetalningar”.

22 Den hänskjutande domstolen noterar härvid för det första att lag nr 129/2010, i den lydelse som var tillämplig den 1 oktober 2015, inte uttryckligen föreskrev att ”periodicitet för betalningar avseende kapital, ränta och avgifter” ska anges i form av en amorteringsplan. Genom att ändra denna lag med verkan från och med den 1 maj 2018 tog den slovakiska lagstiftaren bort skyldigheten att i ett kreditavtal ange hur avbetalningen av krediten fördelas mellan amortering av kapitalet, ränta och i förekommande fall andra kostnader inte bara i form av en amorteringsplan utan även i all annan form.

23 I det nationella målet krävde TE emellertid inte enbart att en amorteringsplan skulle bifogas kreditavtalet som han undertecknat utan även att det i avtalet anges, åtminstone kortfattat, hur den fördelning som avses i föregående punkt ser ut.

24 Vad gäller tolkningen av artiklarna 10.2 h, 10.2 i och 22.1 i direktiv 2008/48, såsom denna följer av domen av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), anser den hänskjutande domstolen att dessa bestämmelser endast utgör hinder för att en medlemsstat i sin nationella lagstiftning föreskriver en skyldighet att ange fördelningen av återbetalningen av kapitalet i form av en amorteringsplan.

25 Den hänskjutande domstolen har för det andra konstaterat att angivelse av hur avbetalningen av krediten fördelas mellan amortering av kapital, ränta och andra kostnader gör det möjligt att med större precision kontrollera om avbetalningarna avser den ränta som borde tas med i beräkningen av den effektiva räntan.

26 För det tredje undrar den hänskjutande domstolen om den, för att säkerställa ett effektivt genomförande av direktiv 2008/48, är skyldig att tillämpa bestämmelserna i lag nr 129/2010, i den lydelse som är tillämplig sedan den 1 maj 2018, på det avtal som är aktuellt i det nationella målet, vilket avtal ingicks den 1 oktober 2015.

27 I en dom av den 22 februari 2018, slog Najvyšší súd Slovenskej republiky (Högsta domstolen, Slovakien) fast att såvitt gäller avtal som ingåtts före den 1 maj 2018 är slovakiska domstolar skyldiga att tolka nationell rätt i överensstämmelse med unionsrätten och härvid komma fram till det resultat som framgår av lag nr 129/2010, i den lydelse som är tillämplig sedan den 1 maj 2018.

28 Den hänskjutande domstolen befarar emellertid att en dylik tolkning av de aktuella nationella bestämmelserna kommer att ske *contra legem* och att den därmed strider mot rättssäkerhetsprincipen.

29 Mot denna bakgrund beslutade Krajský súd v Prešove (Regiondomstolen i Prešov) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) a) Efter domen [av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)] upphävde den slovakiska lagstiftaren, med verkan från och med den 1 maj 2018, uttrycket ’kapital, räntor och andra kostnader’ som angavs i artikel 9.2 l i lag nr 129/2010, i den lydelse som var tillämplig den 1 oktober 2015, som delar av avtalet om återbetalning av krediten, vilket innebar att konsumenterna i konsumentkreditavtal förlorade sin i lagen föreskrivna rätt att i konsumentkreditavtal (inte endast i form av en amorteringsplan) få kännedom om fördelningen av betalningar mellan kapital, ränta och kostnader samt om sanktioner för underlåtenhet att iaktta denna rätt.

b) Ändringen [av lag nr 129/2010] har, från och med den 1 maj 2018, visserligen inneburit ett fullständigt genomförande av EU-domstolens dom [av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)], men i tvister angående konsumentavtal som ingåtts före den 1 maj 2018 har [slovakiska domstolar] i praktiken, genom en unionsrättskonform tolkning, i huvudsak uppnått samma resultat som det som lagstiftaren eftersträvar.

c) Den fråga som hänskjuts till EU-domstolen avser därför tolkningen av unionsrätten vid tillämpningen av principen om ett direktivs indirekta effekt. Med beaktande av det stora antal avgöranden i vilka domstolarna tidigare funnit att konsumenterna hade rätt, enligt lag nr 129/2010, att få specificerat hur betalningar fördelas mellan kapital, ränta och avgifter hänskjuts följande tolkningsfråga till domstolen för förhandsavgörande:

Är det, vid genomförandet av principen om ett direktivs indirekta effekt i horisontella relationer mellan individer i syfte att säkerställa dess fulla verkan med tillämpning av samtliga tolkningsmetoder och den interna rättsordningen, mot bakgrund av rättssäkerhetsprincipen, tillåtet för en domstol att i en tvist angående ett konsumentkreditavtal som ingåtts före den 1 maj 2018 fatta ett beslut med verkningar motsvarande dem som följer av den lagändring som lagstiftaren gjort med verkan från den 1 maj 2018, för att genomföra domen [av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)]?

Övriga frågor ställs endast för det fall EU-domstolen besvarar den första frågan under c [jakande] …

2) Ska EU-domstolens dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842) och direktiv 2008/48 …, tolkas på så sätt, att EU-domstolen har slagit fast att direktiv 2008/48 utgör hinder mot en nationell lagstiftning i vilken det uppställs krav på att specificera betalningar, inte bara i form av en amorteringsplan, utan även med angivande av alla andra belopp samt antalet och periodiciteten för amortering av den del av konsumentkrediten som utgör kapital?

3) Ska nämnda dom tolkas på så sätt att den, förutom vad som anges för kapitalet, även reglerar frågan huruvida en nationell lagstiftning enligt vilken ett konsumentkreditavtal ska innehålla uppgifter om belopp, antal och periodicitet för betalningar av räntor och avgifter går utöver vad som föreskrivs i direktiv 2008/48? Om domen även omfattar räntor och avgifter, går ett krav på att ange fördelningen av betalningen av räntor och avgifter i en annan form än en amorteringsplan också utöver vad som föreskrivs i nämnda direktiv, i synnerhet artikel 10.2 j däri?”

Huruvida begäran om förhandsavgörande kan upptas till sakprövning

30 Pohotovosť har i sitt yttrande hävdat att frågorna inte kan upptas till sakprövning.

31 Vad gäller den första frågan har bolaget anfört att rättssäkerhetsprincipen som den hänskjutande domstolen åberopat omfattas av nationell rätt och att EU-domstolen endast är behörig att tolka unionsrätten.

32 Dessutom ankommer det på den nationella domstolen och inte på EU-domstolen att bedöma om nationell rätt kan tolkas i överensstämmelse med unionsrätten i det nationella målet.

33 Pohotovosť erinrar såvitt gäller den andra och den tredje frågan om att det följer av begäran om förhandsavgörandet att det aktuella avtalet i det nationella målet föreskriver återbetalning av krediten utan amortering av kapitalet. Frågorna om amorteringsplanen saknar under dessa omständigheter därför all praktisk betydelse i det nationella målet.

34 Enligt Pohotovosť föreskriver de slovakiska bestämmelserna inte någon påföljd för det fall ett kreditavtal inte innehåller en amorteringsplan eller redogörelse för vilka perioder och villkor som gäller för betalning av ränta, återkommande avgifter och engångsavgifter. Följaktligen saknar frågorna om hur varje avbetalning fördelas mellan amortering av kapitalet, ränta och i förekommande fall andra kostnader praktisk betydelse i förevarande fall.

35 Utan att formellt göra gällande att begäran om förhandsavgörande inte kan upptas till sakprövning har den slovakiska regeringen och Europeiska kommissionen angett att den effektiva räntan som angavs i det aktuella kreditavtalet var felaktig, såsom framgår av uppgifterna i begäran om förhandsavgörande. Den slovakiska regeringen anser att om den effektiva ränta som anges i avtalet är lägre än den egentliga effektiva räntan, så innebär detta att krediten i enlighet med artikel 11.1 i lag nr 129/2010 ska vara ränte- och avgiftsfri. Under dessa omständigheter skulle nämnda påföljd kunna tillämpas i förevarande fall oberoende av EU-domstolens eventuella svar på tolkningsfrågorna.

36 Det ska härvid erinras om att enligt domstolens fasta praxis presumeras nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till

den samt för att kunna förstå skälen till att den nationella domstolen anser att den behöver ha svar på dessa frågor för att kunna avgöra målet (dom av den 8 maj 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, punkt 40 och där angiven rättspraxis).

37 Den hänskjutande domstolen har i förevarande mål ställt frågor angående tolkningen av en unionsrättsakt, nämligen direktiv 2008/48, och begär i detta sammanhang även en precisering av domen av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842).

38 Den slovakiska regeringen och kommissionen har anfört att eftersom den angivna effektiva räntan är felaktig så kan den nationella domstolen, i enlighet med nationella bestämmelser, besluta att ränta och avgifter inte ska utgå enligt det i det nationella målet aktuella avtalet. Domstolen erinrar beträffande detta argument om att det nationella målet gäller en talan som en konsument väckt för att utkräva ansvar av Pohotovosť för åsidosättande av skyldigheten att ange alla obligatoriska uppgifter i kreditavtalet enligt nationella bestämmelser och direktiv 2008/48. Möjligheten för den nationella domstolen att i denna situation vidta sanktionsåtgärder mot Pohotovos för felaktig angivelse av den effektiva räntan – under förutsättning att denna möjlighet bekräftas av nämnda domstol – kan inte under några omständigheter innebära att domstolens klargöranden avseende de krav som föreskrivs i direktivet beträffande vilka övriga uppgifter som obligatoriskt ska finnas med i ett konsumentkreditavtal blir helt irrelevanta för utgången i målet. Direktivet avser nämligen såväl avbetalning av krediten med amortering av kapitalet som betalning av avgifter och ränta utan sådan amortering.

39 Begäran om förhandsavgörande ska följaktligen upptas till prövning.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den andra och den tredje frågan

40 Den andra och den tredje frågan ska besvaras tillsammans och före den första frågan. Genom dessa frågor önskar den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artikel 10.2 h–j i direktiv 2008/48, jämförd med artikel 22.1 i samma direktiv, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken det i kreditavtalet ska anges hur varje avbetalning ska fördelas mellan amortering av kapital, ränta och i förekommande fall andra kostnader.

41 Domstolen erinrar inledningsvis om att direktiv 2008/48 antogs med det dubbla syftet att tillförsäkra alla konsumenter i Europeiska unionen ett högt och likvärdigt skydd för deras intressen och att underlätta införandet av en välfungerande inre marknad för konsumentkrediter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 61, och dom av den 2 maj 2019, Pillar Securitisation, C-694/17, EU:C:2019:345, punkt 38).

42 Vidare bidrar informationsskyldigheten enligt artikel 10.2 i direktiv 2008/48, i likhet med de skyldigheter som föreskrivs i artiklarna 5 och 8 i detta direktiv, till att uppnå dessa mål (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 april 2016, Radlinger och Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punkt 61).

43 Enligt artikel 10.2 h i direktiv 2008/48 ska kreditavtalet på ett klart och kortfattat sätt innehålla uppgift om storlek, antal och periodicitet för de delbetalningar som konsumenten ska göra och, i förekommande fall, den ordning enligt vilken betalningarna ska fördelas på olika utestående skulder med olika räntor för återbetalning.

44 Det framgår av artikel 10.2 i och 10.3 i samma direktiv att det, i fråga om amortering av kapitalet enligt ett kreditavtal med fast löptid, endast är på konsumentens begäran som kreditgivaren när som helst under kreditavtalets löptid och utan kostnad är skyldig att tillställa konsumenten en sammanställning i form av en amorteringsplan.

45 Med hänsyn till bestämmelsernas tydliga ordalydelse i artikel 10.2 h och 10.2 i) i direktiv 2008/48 har EU-domstolen slagit fast att direktivet inte föreskriver någon skyldighet att i kreditavtalet inkludera en sådan sammanställning i form av en amorteringsplan (dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 54).

46 Det ska tilläggas att all form av strukturerad presentation av hur varje avbetalning av krediten fördelas mellan amortering av kapital, ränta och i förekommande fall andra kostnader ska betraktas som en amorteringsplan, i den mening som avses i artikel 10.2 i) i direktiv 2008/48.

47 Om avgifter och räntor ska betalas utan att kapitalet amorteras, så måste kreditavtalet enligt artikel 10.2 j i nämnda direktiv innehålla en sammanställning med information om under vilka tidsperioder och på vilka villkor räntor och andra återkommande avgifter och engångsavgifter ska betalas.

48 Mot denna bakgrund konstaterar domstolen att direktiv 2008/48 inte föreskriver någon skyldighet att – i vilken form det än må vara – i ett kreditavtal ange en fördelning av de betalningar som konsumenten ska göra mellan avbetalningen av kapitalet, om detta amorteras genom nämnda betalningar, ränta och andra kostnader som ska erläggas enligt avtalet.

49 Det ska samtidigt erinras om att i den mån direktiv 2008/48 innehåller harmoniserade bestämmelser får medlemsstaterna enligt artikel 22.1 däri inte behålla eller införa andra bestämmelser i sin nationella lagstiftning som skiljer sig från vad som fastställs i detta direktiv.

50 Domstolen har härvid redan slagit fast att artikel 10.2 i direktiv 2008/48 genomför en sådan harmonisering av de uppgifter som är obligatoriska i ett kreditavtal (dom av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 56).

51 Mot denna bakgrund ska den andra och den tredje frågan besvaras på följande sätt. Artikel 10.2 h–j i direktiv 2008/48, jämförd med artikel 22.1 i samma direktiv, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken kreditavtalet ska ange hur varje avbetalning fördelas mellan amortering av kapital, ränta och i förekommande fall andra kostnader.

Den första frågan

52 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 10.2 och artikel 22.1 i direktiv 2008/48 – såsom dessa tolkats i domen av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842) – är tillämpliga på ett kreditavtal, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, som ingicks innan nämnda dom avkunnades och innan de nationella bestämmelserna ändrades i syfte att följa den tolkning som gjorts i nämnda dom.

53 Det ska erinras om att det följer av domstolens fasta praxis att den tolkning av en unionsbestämmelse som domstolen gör innebär att den aktuella bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde klargörs och förtydligas, såsom den ska tolkas och tillämpas, eller borde ha tolkats och tillämpats, från och med dess ikraftträdande. Därav följer att en sålunda tolkad regel kan och ska tillämpas av domstolarna även beträffande rättsförhållanden som har uppkommit före avkunnandet av den dom i vilken begäran om

tolkning prövas, om villkoren för att väcka talan vid behörig domstol om tillämpningen av den nämnda rättsregeln är uppfyllda i övrigt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 december 2018, Hein, C-385/17, EU:C:2018:1018, punkt 56 och där angiven rättspraxis).

54 I det nationella målet ankommer det på den hänskjutande domstolen att göra en tolkning av nationell rätt – såsom denna var tillämplig vid tidpunkten för de faktiska omständigheterna, det vill säga, i förevarande fall, då det aktuella kreditavtalet ingicks den 1 oktober 2015 – som i möjligaste mån, och utan att en tolkning *contra legem* kan krävas, står i överensstämmelse med direktiv 2008/48, såsom detta tolkats i domen av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842).

55 En nationell domstol kan, såsom den slovakiska regeringen och kommissionen har påpekat i sina skriftliga yttranden, inte med fog förklara att det är omöjligt för den att tolka en nationell bestämmelse i överensstämmelse med unionsrätten enbart av den anledningen att den bestämmelsen har tolkats på ett sätt som inte är förenligt med unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 17 april 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punkt 73).

56 Denna skyldighet att göra en direktivkonform tolkning begränsas av allmänna rättsprinciper, bland annat av principen om rättssäkerhet, på så sätt att skyldigheten inte kan åberopas till stöd för en tolkning *contra legem* av nationell rätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2009, Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, punkt 61). Även om skyldigheten att göra en direktivkonform tolkning inte kan åberopas till stöd för en tolkning *contra legem* av nationell rätt måste nationella domstolar emellertid, i förekommande fall, ändra en fast nationell rättspraxis om denna grundas på en tolkning av nationell rätt som är oförenlig med ett direktivs syften (dom av den 8 maj 2019, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego, C-566/17, EU:C:2019:390, punkt 49 och där angiven rättspraxis).

57 Mot denna bakgrund ska den första frågan besvaras på följande sätt. Artikel 10.2 och artikel 22.1 i direktiv 2008/48 – såsom dessa tolkats i domen av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842) – är tillämpliga på ett kreditavtal, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, som ingicks innan nämnda dom avkunnades och innan de nationella bestämmelserna ändrades i syfte att följa den tolkning som gjorts i nämnda dom.

Rättegångskostnader

58 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

1) **Artikel 10.2 h–j i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG, jämförd med artikel 22.1 i samma direktiv, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse, såsom den som är aktuell i det nationella målet, enligt vilken det i kreditavtalet ska anges hur varje avbetalning, i förekommande fall, fördelas mellan amortering av kapital, ränta och andra kostnader.**

2) **Artikel 10.2 och artikel 22.1 i direktiv 2008/48 – såsom dessa tolkats i domen av den 9 november 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842) – är tillämpliga på ett kreditavtal, såsom det som är aktuellt i det nationella målet, som ingicks innan nämnda dom avkunnades och innan de nationella bestämmelserna ändrades i syfte att följa den tolkning som gjorts i nämnda dom.**

Underskrifter